

5. Dra upp provtagaren försiktigt. Över slaglängden bör hastigheten vara cirka 10 mm/s och när provtagaren därefter går fritt i det förborrade hålet skall uppdragningen vara jämn och utan vibrationer.
6. Montera av provtagarröret från adaptorn. Om provröret endast är delvis fyllt med material läggs ett mellanlägg i och jord fylls på så att röret blir helt fyllt. Försegla provtagarrörets ändar så att förslutningen blir tät. Märk röret med provhål samt nivå på över- respektive underände. Notera på hylsan hur mycket material som eventuellt fyllts på.

Protokoll

Protokoll från provtagning med öppna rör förs på samma sätt som vid annan provtagning. Se exempel Figur 8.9. Då provtagningen avbrutits före full slaglängd görs en notering av detta med den aktuella utstansningslängden.

Hantering av prover

Proverna skall hanteras och transporteras som övriga ostörda prover. Se tidigare avsnitt ”*Ostörda prover*”.

Stor Lerprovtagare typ SGI

För speciella ändamål har en stor provtagare utvecklats av SGI. Den är främst avsedd för de högsensitiva leror där det visar sig mycket svårt att få upp prover med god kvalitet samt för undersökningar där proverna skall undergå avancerad provning i laboratoriet. Det senare kan t.ex. medföra behov av stora prover och/eller prover där även egenskaper vid små töjningar inom det elastiska området kan mätas med god noggrannhet.

Provtagaren och dess hantering är beskrivna i detalj i SGI, Göta älvutredningen, GÄU, Delrapport 33: Metodbeskrivning för SGI:s 200 mm diameter ”blockprovtagare” – Ostörd provtagning i finkornig jord. Nedanstående är en kort orientering om provtagaren.

Provtagaren är av typen öppet rör med ett provtagarrör med 200 mm innerdiameter och en längd av strax över 1 m. Den är försedd med en skarp skäregg motsvarande standardkolvborren. I eggen finns en avskärningsanordning så att provet kan skäras av i underkanten innan uppdragning efter utstansning. Störningen av provet kan vidare reduceras genom att ett luftövertryck förs på i den avskurna snittytan, vilket hjälper till att lyfta provet och förhindrar att något sug uppstår under det.

Provtagningen görs från botten av förborrade och stabiliserade hål, vilket fordrar speciell förbörnings- och hålrensningsteknik samt inpumpning av bentonitvätska för att stabilisera hålet. Provtagarens överdel består av ett lock med ett stort hål som släpper igenom bentonitvätskan då provtagaren sänks ned i hålet och då provet stansas ut. Provtagarens överdel har en övergång till förlängningsrör, normalt vanliga s.k. kolvborrör. Efter utstansningen kan hålet stängas med hjälp av ett inre stängsystem som löper inuti förlängningsrören, **Figur 8.13.**